

Antonio Baños Boncompain

BARCELONA NO TÉ SOLUCIÓ

La venda d'una ciutat

V I E N A
E D I C I O N S

*Et Barcionum amoena sedes ditium.
Nam pandit; illic tuta Portus brachia,
Viretque semper dulcibus tellus aquis.*
AVIÀ, *Ora maritima*

Perduda, sense rumb, bruta, passada de moda, cara, sense ànim col·lectiu, injusta... Per darrere de Madrid, sense anar tots a l'una, massificada, abandonada. Crispada, contaminada i desnonada. He dit bruta? Segons el patriciat, amb mala imatge pels tràngols polítics o, dit de millor manera: per la mobilització popular del 17. I segons l'independentisme, Barcelona perd precisament perquè la independència no s'ha guanyat. Milions que venen per desenes de milers que marxen. Pocs nens, escoles en barracons i terrats d'hotel amb piscina. Rics i pobres cada vegada més separats físicament, políticament i anímicament. I cada setmana algú presenta el seu projecte, el seu model, la seva promoció amb animacions 3D (*renders*, en diuen) prometent que ara sí, que aquest és el bo, que a partir d'allò tot canviarà: «Farem això. Això serà, aquí hi haurà, podreu passar, hi vindran milions, hi invertiran milions, ens veuran milions...». I tot el que diuen és net i sense pols, no hi ha furgonetes, ni borratxos, ni masses, ni res que sembli una ciutat ni res que sembli Barcelona.

Barcelona neguiteja. Per al qui escriu aquestes línies urgents, ho fa des que la van vestir de model i la van portar a les passarel·les de les ciutats globals. No entenia ni entenc aquesta Barcelona. La meva era la de les bacallaneries de pica de marbre, les del cafè amb llet en got llarg de vidre i no de *latte macchiato* en cartró. La memòria dels ateneus, dels CSO, dels botiguers, del *gènere*, del mostrari, del representant. La meva Barcelona ha estat sempre una ciutat sense migrants. Almenys jo no n'hi veia. Refugiats, molts, i sobretot he vist veïns. Veïns que venien del Pallars, de València, de Múrcia (nosal-

tres), andalusos i equatorians, panjabis, veïns xinesos i ara, al meu carrer, dominicans. Veïns que venen i van. Que neixen i moren. I que ara, marxen, fugen.

Oh!, Barcelona. Amb els èxits que ens havies ofert, ara et trobes en una cruïlla desesperada. Almenys els oracles, *coachs* i polítics fa temps que ens amenacen que: «Hi haurà els plors i el cruixit de dents», com deia l'Evangelí de sant Lluc. I així sembla que l'apocalipsi cau inevitable sobre la ciutat mentre se'n redefeix el model, se'n gestiona l'èxit, s'accepten els reptes de futur, es lluita pel *top ten*, i ens parlen amb estranyes paraules sobre tota una sèrie de gestions disruptives i d'*entrepreneurs* holístics i transversals per tornar Barcelona al seu lloc natural: els anys noranta del segle passat. Un temps del qual, segons els governants i aspirants a ser-ho, no ens hauríem d'haver mogut mai.

Pel que he entès en aquesta darrera dècada, el model de futur de Barcelona és El Passat. O millor, El Maragallat. Tothom l'invoca, tothom el troba a faltar i tothom l'interpreta (ja en parlarem a bastament, no es preocupin).

El brillant periodista Ot Bou deia en un dels seus articles, tot parlant de les eleccions del 2023, que «no hi ha cap projecte per a Barcelona que la situï al centre de la nació que no parteixi d'una idea decadent. L'economia i les eleccions municipals seran protagonistes del curs vinent, però la capital del país és en mans de carrosses polítiques, sense programes a l'altura d'allò que la ciutat podria ser». És ben cert. Sembla que tota l'energia de la ciutat està dissenyada per recular. Per ser el que JA va ser, no el que podria arribar a ser.

Els oracles burgesos insisteixen que ens cal la il·lusió col·lectiva d'un gran esdeveniment. Molts, però, el que necessiten és la il·lusió que cada tres o cinc anys no els apujaran el lloguer. Són dues Barcelones que cada vegada es parlen menys. De fet, sempre han estat, com a mínim, dues Barcelones i sempre en tensió dialèctica.

Aquest llibre no vol ser la guia de l'*escape room* barceloní. Recull (el meu) neguit per la ciutat. Es pregunta qui mana, i què en volen fer, de nosaltres, aquells que ens manen, i, potser al final, al final, proposa alguna cosa.

En qualsevol cas, el motor primer del text és l'amor per Barcelona. Bé, ja ho saben, aquell amor que sentim per Barcelona els que hi som arrelats. Aquella relació masoquista que no sabríem descriure i que ens fa remugar i

extasiar-nos ahora. És ciència: el barceloní pateix o no és barceloní. Malfiin-se del barceloní cofoi i fatxada que la llueix com un d'aquells rellotges de 20.000 euros que tant es crien a la ciutat. Malfiin-se del que sempre en parla bé. L'amor per la ciutat, almenys dels que el vivim encarnat sota la pell, no permet alegries. Ser barceloní és viure en un bolero. O en un tango. Felicitat extrema i orgull en veure-la mandrosa des d'una de les seves altures i, al minut (has trepitjat una tifa de gos), esdevens un Espartero disposat a aplanar-la des de Montjuïc. A un barceloní com Déu mana li cal ser sempre un *tribunero*. Patidor, exaltat. Prest a la possibilitat de sumar-se a una bullanga tant com passar-se la tarda tranquil·lament al cafè dient a tothom com s'hauria d'arreglar el trànsit de la Diagonal. En qualsevol cas, ser barceloní és una feina, no una afició. Per això patim tant. Tant si va bé com si va com ara, que no sabem cap on anem. Lector: soc un dels seus. Pateixo. I rondino. I, ara que m'han deixat, escric. Sobre una de les ciutats més intenses, subtils i destraleres. Refinada i barroera, de les que es fan i es desfan a cop de bomba i de bar.

Les eleccions del 2023 són un moment determinant. Tots ens parlaran del model. Del *hub*, del clúster, del repte de futur, del *green* i del *greenwashing*. Marejaran Cerdà (pobre home, el millor de tots nosaltres), faran promeses, projectaran i somriuran. I això serà el que més m'emprenyi. Un barceloní no ha de somriure com fan els candidats. O s'ho mira sorneguer o s'empipa. Però Barcelona no va néixer per al relax ni per fer vacances. Existeix per la lluita. Per la bronca, la feina i l'exaltació col·lectiva. Barcelonins, s'ha acabat la *party*. Venen els bons temps! Els temps dels barcelonins deserts, lliures i lluitadors.

Generalment, es contemplen les coses dels catalans a partir d'eixos (a Espanya ho fan a partir de bàndols). Els eixos en disputa tradicional eren dos: esquerra/dreta i l'independentista/espanyolista, que ha quedat totalment desdibuixat per les polítiques d'obediència dels partits independentistes, però n'hi ha un altre, que ha entrat com a novetat en el debat ciutadà, i que seria, diguem-ne, l'eix «augmentatiu» o «decreixentista». És a dir, els que en volen més i els que creuen que ja n'hi ha prou. Aquest eix es pot aplicar a gairebé tots els temes d'agenda: més turistes, més *hubs*, més creuers, més promocions immobiliàries, més *branding*... I algunes opcions (tímidament

ERC i, segons com, Comuns) comencen a moure el cap i pensar que potser sí que n'hem fet un gra massa, de Marcalona i de la Febre de l'Or, de fotre fora gent i de contaminar aquest petit clot de la Mediterrània.

En qualsevol cas, ambdues posicions ens ofereixen solucions que venen de gurus, animacions 3D, *rethinking concepts*, *remodelling spaces* i *rebranding experiences*. És a dir, que amb prou feines sobreviuen fora dels papers.

La Barcelona de la confusió, com podríem anomenar els anys que vivim, té almenys algunes coses bones: ha tornat a estar confrontada. La ciutat alegre i unànime (la de l'espectre de Cobi) és una de les distopies més volgudes pel poder, però que més ha patit (i de manera cruel) la dissidència local. La ciutat en conflicte i contestació és la Barcelona dels nostres ancestres, de les nostres memòries i l'única que pot tenir alguna mena de futur. Barcelona, parafrasejant un il·lustre poeta barceloní, o és dialèctica o no cal que sigui.